

Merk-waardig

Bekende mensen registreren hun naam als merk. Zo hebben Lionel Messi en Andre Rieu hun naam als merk geregistreerd. Mocht een ander stiekem de naam registreren, dan kan dit aangevochten worden door de bewuste persoon. Als ze overlijden, is de naam vogelvrij. Wordt het niet eens tijd voor een wetsaanpassing om lijkenpikkerij tegen te gaan?

Tekst: Theo-Willem van Leeuwen van merkenbureau Abcor uit Leiden.
Foto: HMC/Durk Geertsma

Werken & Varia

Strijd om de naam Mandela

Bekende personen hebben een verzilverbare populariteit. Dat geldt niet alleen voor hun portret maar ook voor

de naam. Die kunnen ze laten registreren. Belangrijk aspect is wel dat die dan nog wel in leven moet zijn. Zodra de persoon overleden is, is het maar de vraag of nabestaanden hier iets tegen kunnen doen.

De regels hiervoor verschillen per land en dat is mooi te illustreren aan de hand van de naam van Nelson Mandela. Al voor zijn dood was duidelijk dat de naam Mandela bijzonder veel goodwill heeft. Om die rechten enigszins te beschermen heeft Nelson Mandela tijdens zijn leven de Nelson Mandela Foundation Trust (de NMF) opgericht. Op naam van de NMF zijn indertijd de nodige merkregistraties verricht. Niet alleen zijn naam is vastgelegd, maar ook zijn gevangenisnummer 46664 op Robbeneiland, zijn open hand, de gebalde vuist en het portret van Nelson Mandela met zijn arm omhoog als hij wordt vrijgelaten. De merken zijn geregistreerd voor een breed scala aan producten.

Publicatierecht

Bij de uitrol van deze merken ontstonden er direct problemen in Amerika. In Amerika bestaat namelijk het 'publicatierecht'. Dit is een speciaal recht om misbruik van iemands naam of portret voor commerciële doeleinden te voorkomen. Om toch een merk te krijgen moet de bewuste persoon toestemming geven. In de Amerikaanse dossiers zijn geschreven verklaringen van Nelson Mandela te vinden dat hij hiermee akkoord gaat. He-

laas kennen wij een dergelijke regeling niet in de Benelux/Europa, waardoor 'lijkenpikkers' vrijelijk bij de merkautoriteiten de naam van een net overleden publiek figuur als merk kunnen registreren.

Alhoewel het NMF het bedrijfsleven oproept de naam Nelson Mandela niet te misbruiken voor commerciële doeleinden, zijn er inmiddels al ruim 375 merkregistraties

verricht waar deze naam in voorkomt (waarvan ruim 62 in Europa). De familie Mandela heeft zelf geen merken geregistreerd, maar kan de naam Mandela wel gebruiken zolang er maar geen directe link is met Nelson Mandela. Zo hebben Mandela's dochter Makaziwe en kleinkind Tukwini de naam House of Mandela laten vastleggen voor wijn. Al is hier juridisch niets tegen in te brengen (volgens het

bedrijf verwijst de naam naar de familie en niet naar Nelson Mandela), het blijft natuurlijk wel zuur voor wijlen Nelson Mandela. Tijdens zijn leven heeft hij aangegeven niet geassocieerd te willen worden met alcohol of tabak. In Amerika is het merk House of Mandela vanwege de wetgeving op publicityright geweigerd maar in Europa en de Benelux is het wel gewoon geaccepteerd. ■

Cultureel erfgoed?

Momenteel wordt de merkenwet in Europa (en later in de Benelux) aangepast. Misschien is dit wel het juiste moment om hier een artikel aan toe te voegen om merken te weigeren als zij deel uitmaken van ons religieuze, culturele erfgoed of als ze een grote symbolische waarde vertegenwoordigen.

Reageren?
bijlageredactie@hdcmedia.nl